

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Sándor-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körül panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden körülmények ide intézendők.

Hírmegjelölések csak ismert közléstől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Országos hirdetésorok egyszerű beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilatkozat 4 sávos hirdetésorok 20 kr.
Hirdetést vagy reklámat magában foglaló
ajánlatok sora 50 krajcsár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda Julius 24.

145. szám.

Budapest, július 22. 1889.

Még mindig kérdés, hogy a turini fogadtatásakor mondta-e Kossuth Lajos az őt meglátogató magyarok előtt azt a mondást, hogy a jogfeladó Tisza megérdemli a vesszőt, mint ahogyan akkor a szélsőbal s mérsékelt ellenzék lapjai egyaránt nagy triumfussal hiedették. Tény, hogy Kossuth Ferenc a nagy száműzött fia, alig értesült Turinban a Kossuth szájába adott ezen mondás kolportálásáról, rögtön sietett a maga demontijével a szélsőbal főlapjában, s a Tiszára vonatkozó mondást illetőleg teljes erélyvel órást tett az ellen, mintha atyja e szavakat mondhatta volna „mert — mint jelentőségessé hozza teszi — atyám ily kifejezésekkel egyáltalán émi nem szokott.”

Hát ez eddig jó volna. Csak hogy Polonyiék, a szélsőbal turbulens töredéke, mely Kossuthot a maga részére vonni szeretné, nem hagyják ám magukat. Polonyi, már ki is jelenjé egy lapban, hogy Kossuth Ferenc nem volt mindig atyja körül, mert a vendégek elfogadásával volt elfoglalva, de ő ott volt s szerinte Kossuth csakugyan mondta, hogy Tisza jogfeladásáért vesszőt és kasztigáltatást érdemel.

Mind addig, míg maga Kossuth Lajos ez ügyben nem nyilatkozik, mi fiának hiszünk, kitől föl nem tesszük azt, hogy atyja tudta nélkül adta volna ki e czáfolatot s nem hiszünk, hogy ténye a Noé fia-féle meztelenség-takargató kegyeletesség eredménye lett volna. Azért hiszünk ezt, mert felette kínos volna ránk nézve s az ország valamennyi józan politikusk gondolkozóját mely szégyenérzet fogná el, ha belbizonyodnék Kossuth Ferenc demontije daczára, hogy a nagy száműzött a magyar országgyűlés két botrányhősének s utcaesőitőinek hangneme rélyedt volna alá.

Nem Tisza érdekében rüstellének ezt. Az ő tekintélyét Kossuth sem ho-

malysíthatja, a hazájára vonatkozó jelentőségét Kossuth sem kisebbítheti. De Kossuth önmaga historiai alakjának és tekintélyének ártott volna akkor.

Mert végre is oly magasan egy ember sem áll, hogy a maga egyéniségét, mint az erkölcsi törvények nyilatkozását érvényesíthesse egy egész nép legjobb morális tartalma ellen, s bármely nagy legyen valakinek személyes méltósága, ezért a méltatlanságot nem nemesítheti meg. S aztán a nemzet erkölcsi öntudata elleni vétkezés az, ha valaki a miniszterelnökről, aki 14 éve áll a haza szolgálatában oly hangot használ, melyet egyik gavallér a másik iránt használni nem szokott s csakugyan méltatlanság, ha ily kvalifikálatlan szóval az ablakbeverő tömegnek köveket adunk kezébe. Ezt az ország intelligenciája nagyon rossz néven venné Kossuthtól, minden historiai érdemre való megemlékezés mellett is. De még inkább, ha e mondásnak az lett volna a czélzata, hogy a tavasszal lezajlott skandalumnak újra kezdésére szolgáljon bátorításul. — Mert minden tisztelet Kossuth duszgázd érdemeinek, de van mégis valami, amit drágábbnak tartunk a mint a multnagyjaira való visszatekintést s ez az ország nemzet és állami létezése, s ez tétetik kérdésessé ha a magyar parlament személyeskedő botrányok színhelyévé aljasítatik s ha az obstructio rendszere által törvényhozói működése megakasztatik. Most, ha ez sikerülne nem csak a kiegyezés ellen agyarkodó negyvennyolczasok triumfálnának, de a magyar nemzet s magyar állam összes kül- és bellellenségei is. Ha Kossuth a politikust csakugyan botrányai folytatására bátorította, s akkor rossz szolgálatot tett hazájának.

De végleges ítéletünk megalkotása előtt elvárjuk Kossuth ez ügybeni nyilatkozatát.

Ervin bámul. Nem is nyolczvan, a menyit ő kért, hanem száz forint. Egy darabig nem bír szólni, a hirtelen öröm úgy megzavarta, aztán hálálkodásokkal árasztja el anyját, csókokkal borítja el kezét, még a ruhája szegélyét is.

— Menj! — tolja el őt magától az anya.

Egyetlen kéz sem nyult a távozó felé, egy bucsuszó sem hangzott; csak az anya érezte úgy, mintha szive szakadna a fiu után s ha a leányok szemrehányó tekintete vissza nem tartja, talán utána is rohant volna, hogy még egyszer keblére szorítsa, még egyszer megsókolhassa az elveszett fiut. Ugy érezte, hogy nem fogja látni többé soha!

Szemei az ajtóra tapadtak, a merre Ervin távozott. Nem fogja látni többé soha!

Csak aztán jutottak eszébe a leányok. Szegény leányok! Sirva ölelte meg őket egyenkint. Mintha álomból ébredne, most gondolt csak arra, hogy mit ebeledett. Mi történik velük holnap, ha a háziur teljesíti fenyegetését? Hová legyennek a szegény miatt? A fő városban tovább nem maradhatnak. De hová menjenek? Pénz nélkül, mindenükből kifogyva, hol veszik az utiköltséget? Hol találnak menedéket?

Későbbbejött állapot, melyből nincs szabadulás. — Zarándyné már csak meghalni akarna. Hisz mit várhat még a világon? Oh! ha az Isten oly jó volna és elvonná őt, ne lássa tovább ezt a sok szegényt és nyomorúságot!

Ervin aza'tt a kiállt halálos félelemtől még mindig kábultan lement a lépcsőn, térdei még inogtak, szemei csak homályosan, zavarosan láttak mindent; hanem, a mint a friss levegő érintette arcát az utczán, mindjárt megkönnyebbült, léptei szilárdabbak lettek, látása világosabb. Lassankint szétfoszlott az

Tisza Kálmánról írják a „N. Fr. Presse“-nek Budapestről: Tisza miniszterelnök a tengeri fürdőből való visszaérkezése után, de mindenesetre az országgyűlés megnyitása előtt nagyváradi választói előtt megjelenni szándokozik, hogy ott — mint szokása, a politikai helyzetéről s az országgyűlés legközelebbi teendőiről nyilatkozzék. Tisza ez alkalommal meg fogja ragadni annak határozott kijelentésére, hogy immár az ő nézete szerint is bekövetkezett a közigazgatás államosításának, illetőleg gyökeres reformjának abszolút szükségessége. A dolog természetében fekszik hogy Tisza a reform határaitól s módjairól is fog nyilatkozni. Ebben a tényben a legjobb bizonyítéka rejlik annak, hogy a kabinetben teljes egyetértés uralkodik s hogy Tisza nem csak hogy nem akar a reform elő akadályokat gördíteni, hanem azt személyének teljes tekintélyével támogatni szándokozik.

Küzdelem a gyermekért.

A modern kortörténelemnek tagadhatatlanul egyik legundorítóbb epizódja az a küzdelen, — írja a „Pester Correspondenz“ — melyet Milán exkirály s töle elválasztott neje vívni egymással gyermekükért. Először majdnem megfoghatlan bátorságukban megfosztották egymást vagyontól, otthonuktól s boldogságuktól, és most megszomorították s megkeserítették öcsészövő küzdelmeik által életét annak a szegény teremtetnek, kit egyedül s árván hagytak hátra egy számtalan akna által aláásott trónon.

A mily szomorú önmagában véve, embe- reket, kik milliók által irigyelt lét de'előjén álltak, alacsony szenvedélyek porában egymás ellen akáldolni látni, — Milán és Natália mégis önkénytelenül komikus benyomást keltenek: különös eljárásuk emlékét arra a mesebeli házaspárra, melynek valami jóságos tündér három kívánság teljesítését ígérte meg. A vidám hangulatban, me ye a sors e kegye által jutottak, az asszonynak egyszerre étvágya lesz s abbeli óhaját fejezi ki, hogy mily jól izlenék neki egy jó véres hurka. Alig mondta ki, rögtön látta, hogy a király hurka. A férfi haragra lobbanna az asszony ostobasága miatt, mi által a tündéradásnak egy harmadrésze ily hiában kime ritve lett, kedvetlenül felkiáltott: „bár csak az orrodon lógna a hurka!“ És abban a pillanatban teljesedett a második kívánság. Ugyan mi lett volna a harmadik, ha nem az, hogy asszony ismét megszabaduljon a rettenetes orrdisztól.

A nyomasztó érzés, mely lelkére nehezedett. Hisz most már meg van mentve, holnaptól kezdve új ember lesz, nem kell minden reggel remegni, mikor a hivatalba megy, nem kell mardosó aggodalmak közt lesni följebbvalóinak arczáról, hogy nem vettek-e észre valamit. Nem icszi meg minden szó, minden tekintet s nem fog álmatlan, gyötrelmes éjszakákat tölteni ágyában, nyögve, hánkolódva s a hideg verítéket törülgetve homlokáról.

Az a gondolat, hogy megszabadult, olyan jó kedvre deríti, hogy még fitymli is kezd. Könnyű vére felülkerekedik s mindent elfelejt, kétségbeesését, megalázódását. Csak hogy elmúlt! Csak hogy itt a zsebében a pénz!

No lám, százforintos bankó! Szidinek csakugyan igaza volt, hogy van a mamának egy kis pénze eldugva. Mégis mily nehezen lehetett belőle kipréselni. Aztán a testvérek! Mily szivtelenül viselték magukat azok! Kézsze lettek volna büntömbé juttatni, öngyilkosságba kergetni testvérüket.

— És miért? Mit tettem nekik?

Ervin elismeri ugyan, hogy ő haszontalan, könnyelmű ember, a ki sok olyan dolgot elkövetett, a mit nem kellett volna; de nincs rossz szive s ő odaadná az utolsó falatját is a testvéreinek. Hát miért haragszanak rá?

A házassága miatt? Persze, hogy háza sodhatott volna másképen is. De mikor Szidi átölelte a gömbölyű karjával, hogy:

— Ne hagyjon el! Ne tegyen szerencsétlenné!

Hát mit csinálhatott akkor? És olyan csókolni való volt, az a kéragató kis szája és olyan csinos kis menyecske Szidi, azért, hogy már három gyerekük van, még most is, mikor azt a kokett kis kalapját fölteszi a negédes

Milánnak és Natáliának is meg volt a maguk balkivánata s megfosztották egymást tróntól és boldogságtól: vajlon nem az lesz-e harmadik kívánságuk, hogy bárosak úgy lennének, mintha semmi rosszat se kívántak volna? Ha van szívük gyermekük iránt s ha csak annyi eszük maradt még, mint a mesebeli házaspárnak, úgy békén hagyják a fiatal királyt s üzemleikkel távol maradnak Belgrádtól. Anélkül is elég szomorú sorsa van e gyermek királynak, ki ma nemzetiességének egész családját van hivatva képviselni, holott nem egyéb gyöngye gallynál, kivéve minden viharok s veszélyek, hogy a legelső éjszaki vihar megfosztja leveleitől s kettétöri.

Vaszilievics ur, mint a „Pester Correspondenz“ nek jelentik, nem fogadja el a két viszálykodó fél közt a közbenjárói küldetését s így tisztán az apa és az anya okosságára van bízva, hogy ne zavarják a gyermek boldogságát.

Risztics ur a vranjai kénfürdőben ápolja le'ke porhüvelyét, e mellett nyugodtan huzza régi fizetését, a mit különben a többi régensek és miniszterek is megtesznek és a kiszemeltre bízzák, hogy úgy alakuljanak a dolgok amint éppen alakulni akarnak.

Szegény Natália! Még szegényebb Milán!! Háromszorosan szegény Sándor!!

Külföld.

A boulangista mozgalom. Boulanger tábornok közlelbi manifestuma szerint vasárnap a megyebizottsági választásokban egyszerre nyolczvan kerületben akar föllépi. Ez az eljárás sokban az államcsínyhoz hasonlít s azért nagyon érthető, hogy maghiusításra a kormány is rendkívüli eszközökhöz fog folyamodni. Ki fogja mondani, hogy Boulanger, Rochefort és Dillon mint szükevények perők letárgyalásig megfosztatnak összes polgári és politikai jogaiktól s hogy minden ingó és ingatlan vagyonuk bírói zár alá vessend. E határozat messze menő jelentősége meztelűd. A vasárnapi választásban egy vádlottat sem lehet jelöltnek felléptettni. Ez a körülmény nem fogja ugyan az egyesült boulangistákat és monarchistákat visszatartani attól, hogy a tábornokra szavazzanak. De a részükről tervezett tüntetés éle nagyobbára mégis el lesz véve. Igen érdekes továbbá az, hogy a katonai törvényszék még előbb, mint a szenátus, fog a Boulanger terhére rótt cselekményekkel foglalkozni. Logalább a köztársasági lapok ma a törvényszék haladéktalan összehívását követelik. Ha ez megtörténik, akkor Boulanger

fejeoskéjére, hogy egy tucztat feszes, hideg uri dómáért nem adja Ervin.

— Ejnye, valamit kellene hazavinni a mókuskának — gondolja Ervin.

Mert Szidi szereti a nyalánságokat. No meg a gyerekek is. Es igazán oly régen nem vitt haza Ervin semmit. A cukraszobolt a lánczid mellett még nyitva lesz, gondolja magában, arra fordult tehát.

De a mint egy nagy fűszer- és csomogkereskedés előtt megy el s a gáz fénye mellett a kirakatban látja a mindenféle pompás enniivalókat, meg nem állhatja, hogy be ne menjen s innen is ne vigyen valamit haza.

Eppen szomszédjában egy játékkereskedés van, oda is be kellett volna még menni s valamit vinni a kicsikének, a kiknek még nem szabad fölkelni az ágyból szegénykéknek; de már bezárták, hát csak a cukraszobolt maradt hátra. Ott megrakja a zsebeit Ervin süteménnyel meg cukorkákkal, egy kicsit eltréfálgat még a cukraszobolnyal, aztán egész boldogan, hogy milyen öröm lesz majd otthon, haza felé indul, utközben maga is szopogatva a cukorkákból.

Kedve volna még betérni egy partio billiárdra valamelyik kávéházba. Oly régen nem játszott s kitudja, mikor telik rá ismét. De a gyerekek még betegek és Szidi aggodni fog, hogy hol marad oly későn, hát csak haza siet.

Anya és a három testvér alig jut már eszébe. Csak mint valami sűrű ködön át homályosan tűnedeznek föl alakjaik. De a bármilyen testvéreknek úgy rémlik, mintha még mindig látnák a sápadt, kétségbeesett Ervint. A legkisebb s a középső leány hideg büszkeségének már vége s a szögletbe huzódva csöndesen sarnak. A másik szobában anyjuk zokog. Csak az Olga kevély szive maradt hajthatlan és az ő szemei maradtak szárazak.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A hivatal.

Regény.
Írta: Vértési Arnold.
(Folytatás.)

A fiu még ott áll a szoba közepén, lecsüggesztett fejjel, most már szótlan, néma kétségbeesésben, csak melle zihál és arczaime vonaglanak. O is azon tépelődik, hogy nem jobb volna-e meghalni? De hiszen, Istenem! még oly fiatal, még jobbra fordulhat sorsa és a gyerekeit is sajnálja itt hagyni, meg a feleségét, a ki olyan kedves kis gömbölyű jó szág most is, meg sem látszik rajta az a sok baj és nyomorúság. S ha megint lesz egy pár forintok és a gyerekek jobban lesznek, hát újra elfelejtene minden bajt, ölelkeznek nevetnek, sétálnak s elmennek fagylatozni az Ellipse, mert Szidi él-hal egy kis fagy laltért.

Zarándy Ervin agyában zürzavarosan kergetik egymást a gondolatok. Hát csakugyan el kell vesznie ily ifjan? Hát nincs mentesség? Hiszen ő becsületes ember akar lenni, hozzá nem nyul idegen pénzhez ezután, inkább éhen hal meg.

Még egyszer körüljártatja esdeklő tekintetét testvérein, édes anyján; senki sem mozdul. Halálos félelem faacsarja össze szivét s jéghideg borzongás fut át egész testén. Agya elhomályosodik.

— Isten áldjon hát meg mindnyájatokat: — nyög kinosan s tántorgó lábakkal kifelé indul.

Akkor az anya nem állhatja tovább, oda roskad fiára:

— Itt a pénz, vidd:

ger ügye igen rossz fordulatot veend, mert ez a törvényszék föltette szigorúan jár el s tudvalevő dolog az is, hogy a tábornok pénzkészítése legalább is nem volt kifogástalan. Másrészt az egyes miniszterek szintén nagy buzgalommal igyekeznek a tisztviselői kart a boulangista elemektől megtisztítani. Maga a belügyminiszter már negyven alantás tisztviselőt mozdított el. A pénzügyminiszter részéről hasonlóképpen történtek ily irányú intézkedések.

A szerb fegyverkezés a szomszéd Bulgáriában nem a legjobb vért szülte. A bolgár kormányfőriak a rablók garázdálkodásai által nem látják eléggé indokolva mintegy 60.000 népfelkelőnek fegyverkezését. A bolgár kormány bár ezt kihívásnak nézi, még sem szándékozik arra válaszolni, legalább addig nem, míg az orosz nyomás Szerbiában még érezhetőbbé nem válik.

Konstantinápolyból, július 17-iki kolettél írják a „Pester Correspondenz“ nek: „Néhány nap előtt itt azt a hírt terjesztették, hogy Ferdinand bolgár fejedelem mind a két Bulgária független királyának szándékozik magát proklamálni. Ez állítólag tervezett pronúciáció napján augusztus 14-ét mondták. A porta, melyen minden merész hírre egy gyöngye ijedség vesz erőt, azonnal bizalmas kérdést intézett a hatalmakhoz, hogy mily állást foglaljanak el ily tényre szemben. A válasz, mint másképp várni sem lehetett, úgy hangzott, hogy a hatalmak mit sem tesznek, a mi Bulgáriát a legtovábbra is felbátoríthatná e lépésre. A bolgár kormány, mint e hírről értesült, azt azonnal megegyeztetlen leghatározottabban. Tényleg nem is forgott s forog fenn semmi, a mi ezt a merész feltevést igazolná. Bulgária egészen korrekt magatartást iparkodik tanúsítani; iparkodik az elismerést, melylyel legilletékesebb helyről, Ferencz József császár és király ő felsége részéről, adóztak neki, teljes erejéből megérdemelni s igazolni.

Kréta szigetén már csak nem akar viszatérni a nyugalom. A keresztény lakosság fő vonos agitálása és veszekedése felizgatja a mohamedán vallású lakosokat és kész a véres verekedések kitérése. (Egy tegnap este Athénből érkezett sürgöny tényleg a krétai mohamedán felkelését jelenti. Már a forrásra való tekintetből is szükséges van e birnek a hiteltérdenlő megerősítésre. A szerk. megjegyzése.) Az elégedetlenség tulajdonképeni oka a két uralkodó keresztény kotóriának a jövedelmes hivatalok és állások birtokáért való küzdelmében van. Kréta igen kiterjedt önkormányzatnak örvend s nem szabad a portát okozni, ha ott folyton forrongás van. Ez a forrongás természetesen már önmagától régen megkezdődött volna, — ha ki v i r l ö n e m t á p l a t a t n é k. A ki a krétai aspirációit csak némileg is ismeri, be kell vallania, hogy a görögök nagy csalódsában vannak. ha azt hiszik, hogy az egyes krétaiak talán hozzájuk gravitálnak. De persze megdő az agitátorok talaja, ha látják, hogy minő elnézés gyakorlatik velük szemben még az komoly faktor részéről is; minő az angol kormány Salisbury a krétai állapot megjelölésére valóban más szavakat is találhatott volna annál, minthogy Kréta szigetének Tüörkországtól való elszakadását egyszerűen közelállónak proklamálta.

Napi hírek.

A debreczeni daleylyet marosvásárhelyi hangversenye is fényesen sikerült, melynek tiszta jövedelme 674 ft volt. Ez összeget az erdélyi magyar közművelődési egyesület va-

A türelem próbája.

Arab monda után: Genat Lipót.

Izzadtan és fáradtan haladt az öreg Sidi Abdallah ezúja felé a poros országon. Szennyes és foltos ruházatáról ítélve a legszegényebb osztályhoz tartozott. Egyedül haladt, igazi mohamedán módjára lassan, hátán egy nagy bottal, a melynek végéről egy kimult hizott kos maradványa lógott.

Egy mellette elhaladt szegény utas megszólította: — Allah adjon szerencsét! — Neked pedig békességet, — felelt az öreg.

— Szép darab hust viszesz. — Ha Isten úgy akarja. — Es mennyibe került? — Husz karuba. — Bizony elég olesó volt. — Védjen meg Allah!

Ezzel az utas eltávozott. Sidi Abdallah egyedül folytatta az utját.

Nemsokára egy fiatal kereskedővel találkozott. Az ut szélén egy kut volt, ott megállította tevéjét, hogy megítassa. — Az ifju leszállt, s a tevéje kantáriját hóna alá véve megszólította Sidi Abdalláht: — A próféta szakálára, szép darab hust viszesz.

— Ha Isten úgy akarja, — válaszolt az öreg. — Es mennyit fizettél érte? — Husz karuba volt az ára. — Hísz akkor nagyon jó üzletet csináltál.

— Isten irgalmas a szegényekkel. — Ugy áldja Isten a házat. Ezzel tevéjére ült az ifju.

gyonalapjának gyarapítására fordítják. A daleylyet tagjai délelőtt megkoszorúzták a Bem-szobrot, délben pedig Marosújvárra utaztak, a sóbánya megtekintésére.

A debreczeni ügyvédi kamara Végli Pál ügyvédet lajstromból kitérte.

A „Bika“ átalakítása. A „Bika“ díszes kávéházának oly annyira szaporodik a vendégsége, hogy azt ismét megnagyobbítani kellett. A kávéházat a nagyuj-utezai részben nagyobbitották meg, úgyhogy hozzávették az eddigi „Kis bika“ helyiségét. A „Kis bika“ pedig az eddigi Mayer borkereskedő helyiségébe helyezték át. A népszerű vendéglőnek itt igen tágas, szépen csinált berendezett helyisége és csinos külön udvarkertje van. A kávéház már szombaton megnyitatták, a „kis bika“ pedig vasárnap.

Csödbök. A debr. kir. törvényszék, mint csöböröség, Weisz Antal dereoskei lakos, kereskedő ellen csödböt rendelt el. Csödbiztos Balogh Imre, törvényszéki bíró. Tömeggondnok: Császi Imre dereoskei lakos és Trak Géza debreczeni lakos. — A felszámolási tárgyalás aug. 7-én fog megtartatni. — Hazelmayer István és neje, Felhár Eliz ellen, a törvényszék szintén csödböt rendelt el. Csödbiztos: Dr. Dicsőfi Sándor, tszéki bíró. Tömeggondnok: V. Nagy Gusztáv, ügyvéd. Követelések bejelentésének határideje: jul. 27. a mely napon lesz megtartva a felszámolási határidő is. — A Horovics Sándor b-újvárosi lakos és keresk. ellen, a debr. kir. törvényszék által f. é. márcz. hó 14-én nyitott csödböt, a legutóbb tartott ülésében a csödbtörvény 166. §. értelmében megszüntette.

Rónaszéki a budai zinkörben. Rónaszéki Gusztáv, szintársulatunk első rangú kedvelt tagjának egy új. énekes bohózatát adták e ő hétfőn a budai zinkörben. A bohózat „Tyukodi Lőrincz és családja Budapest“ címet viseli s róla a „Fővárosi Lapok“ következőket írja: „A bemutatott eredeti bohózat: „Tyukodi Lőrincz és családja Budapest“ sok burleszk tréfával s tarka jelenettel szolgál, melyeknek sora gondatlan jókedvvel kezdődik s fokozódó hatással nevetett, majd kacagtat. A darab szerzője: Rónaszéki Gusztáv, ki maga is a bohózatok szinpadí légi körében forrott tehetség, jól ismeri a szinpadí hatás eszközeit s elég ügyesen alkalmazta őket ebben a darabjában is. Hogy a tollnak is hivatott embere s hogy nem idegen ő a költészet finomabb világában sem, azt már megmutatta más genre-ü művekben. — Legújabb darabja elé, ugy látszik, igénytelenebb — bár korántsem könnyen elérhető — célt tűzött: nem vágott egyebire, minthogy harmadfél órán át ébren tartsa a jökevést s kacagtatson. Egy pár jó, ha nem is épen eredeti ötletet fűzött össze e ezéla egy bohócsk fővárosi életkép keretében. A mese a körül forog, hogy dr. Kozák Béla megszerzi ugyan az orvosi diplomát, de különben elég vigan éli egyetemét éveit s nagyon élelmes, ha ürügyet kell találnia, hogy nagybátyjától, ki a nyugatomba vonult s elfalusiasodott régi patri-archális ügyvédek fajtájából való, pénzt kérjen. Utójjára azt írja neki, hogy nagybetegen a kórházban fekszik. A jó bácsi nemcsak pénzt küld, hanem jó maga is feljön a feleségével Budapestre s hozzák a kis Ninukát a gyámleányukat, kit Bélának szántak feleségül. A bácsi ép akkor toppan be Béla ur lakásába, mikor ez álarcos bál után vigan van vendégeivel: egy pár pajtással, három ballerínával s a gardes dames-nak hozott páholynytogatónóval. A vacsorázók hirtelen a betege adják s rászedik a bácsit. Csak a gardes dames aludt el s maradt ott, Béla ur letakarja ezt s azt mondja a bácsinak, hogy a csontváz Csak-

hogy míg Béla a vasúthoz siet ott maradt néniéért. addig a „csontváz“ éjtélkor fölébred, a bácsi kísértetnek véli, megrád, majd bitorra kel vele. Ebből nagy patália lesz, s a rendőrség elé kerülnek. Oda jut a néni is, a kire egy furtangos sváb a vasútnál rászó egy zsák dohányt, hogy maga szabaduljon a nánanzoktól. S végül oda hozzák a siró Ninukát is, ki eltévedt. Ebből aztán sok móka fejlődik, a vége pedig általános kibékülés, — meg Béla és Ninuka boldogsága. Van ezen kívül a darabban egy südő jogszocsa a ki jól rajzolt mulatságos epizódalok, továbbá egy féltékeny ballerina stb. Az előadás jól s elég gyorsan is folyt, csak néhol kellene a játéknak simítani valamit az érdességeken.

Bucusi. Mindazon t. jó barátainknak és ismerőseimnek, kiktől személyesen nem buszhattam el, N.-Váradra történt áthelyeztetésem alkalmából, ez uton mondok szívvelyes „Isten hozzád“ — Debreczen, 1889. Jul. 23. — Ifj. H a j d u István es. k. hadnagy.

A váradiak kombinációja. Minden szentek magafelé hajlik a keze. A váradiak is. Debreczen 60000-nyit tiszta magyar, szorgalmas, haladni vágyó művelt lakosságával kereskedelmi, közgazdasági, kulturális, politikai központi jelleggel, az egész északnyugati Magyarországnak feléje irányuló gravitálásával háttérbe marad Váradnak, melynek pedig még eddig semmi téren nem találkoztunk annyi, olyan erős, olyan messze kiható befolyásával egy ország rész, sőt az ország sem politikai, sem társadalmi, sem gazdasági életére, mint Debreczennek; melynek össze-köttetési soha nem nyultak ki még oly messze, mint Debreczené és a melyhez országgrészt még soha annyi érdeket nem fűzött, mint Debreczenhez. A királyi tábla felosztásánál is ugy látszik, teljesen mellőztetni kívánják Debreczen és elszakasztani szertnének ettől olyan vármegyéket, melyeknek természetes központja még eddig folytonosan Debreczen volt. — Mi nem mondjuk, hogy Várad alkalmatlan volna egy királyi tábla elhelyezéséhez s azt sem bánjuk, ha kapni fog egy másodfoku televitel bíróságot, ha az ország érdeke és a közép tisztantuli vidék érdeke ugy hozza magával. Hanem abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a felső tisztantuli vidék számára alkotandó királyi tábla székhelye nem lehet más, mint Debreczen s ezt nem is lehet mellőzni, nem Debreczen localis érdekeiből, hanem magasabb, az ország és igazságszolgáltatás érdekeiből. Az, hogy miként kívánják a nagyváradiak elosztani a királyi táblákat, még nem dönti el a vitás kérdést, de azért mégis érdekesnek találjuk megismertetni azt a felosztási tervezetet, melyet egy nagyváradi ügyvéd állított össze a „Szabadság“ számára. Ezen tervezet szerint kilencz tábla állítatnék fel következő székhelyekkel és beosztással: P o z s o n y (Pozsony, Sopron, Mosony, Győr, Nyitra, Bars, Zólyom, Turóc, Liptó, Árva, Prencsen.) N.-K a n i z s a (Zala, Vas, Veszprém, Somogy, Tolna, Baranya, Fiume). — B u d a p e s t (Pest, Komárom, Esztergom, Hont, Nógrád, Heves, Fejér, Jász-Szolnok.) S z e g e d (Csongrád, Békés, Csanád, Bács-Bodrog, Torontál.) T e m e s v á r (Temes, Krassó-Szörény, Hunyad, Arad.) N a g y v á r a d (Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy.) K a s s a (Abaúj, Torna, Borsod, Gömör, Szepes, Sáros, Zemplén, Ung, Bereg, Ugocsa, Máramaros vármegyékkel) és végül K o l o z s v á r és M a r o s v á s á r h e l y székhelyek az erdélyi vármegyékkel.

Szépíró. Herlicsek Miklós magyarországi illetőségű és születési szép és sebes író városunkba érkezett s itt a szép és sebes

— Birod becsülésemet, — mondá az öreg és mindketten folytatták utjokat különböző irányban.

Mentül közelebb ért Sidi Abdallah a városhoz, annál több volt azoknak a száma, akikkel találkozott s majdnem mindannyian megállították az öreget és a negyed kos árát tudakolták. Hosszu időn át megőrizte a jó öreg szokott nyájasságát és minden kérdésre barátságosan felelt: „Husz karuba volt az ára.“

— Türelem rózsát terem, — tartja a közmondás, és Sidi Abdallah bizonyosan minden kellemetlenség nélkül eléri a várost, ha ezt a közmondást mindig szem előtt tartja. — De Allah másképp akarta. Minden lépésnél új utasal találkozott, a kik kérdezték: „Mennyibe került az a szép darab hus? — Husz karuba volt az ára“ felelt az öreg. De a folytonos egyforma kérdések már türelmetlenül tették és hogy a kérdéseket kikerülje, sietve folytatta utját; de hiába, néhány percz múlva ismét hangzott az unalmas kérdés.

Sidi Abdallah jó muzulmán volt, — de végre mégis csak ember és mint ilyen, ő is ki volt hozható a flegmájából. A szokott szelidsége végre elhagyta és dühös lett, midőn vagy harminczadszor egy békés kereskedő állta el az utját a kérdéssel, hogy mit fizetett a szép darab husért?

Haragtól eltelve — nyakunkpata a jámbort, a földre tiporta és ütötte, minden ütésnél kiáltva: — Allah nevére, ennyi volt a hus ára, — számláld — számláld!

Es oly hevesen pufogtatta, hogy a botja darabokra tört. — Csak nagy fáradsággal sikerült végre e kereskedőnek számandó állapotban megmenekülnie. — Ebben a pillanatban odaszaladt egy kutya s a fekvő hust szájára kapva, eloholt vele.

Az első érzelm, midőn Sidi Abdallah ma-

gához tért, mély fájdalom volt a hus elvesztése fölött; a második érzelm sajnálkozás ember-társa fölött, a kit ok nélkül megvert. — Szomorúan és gondterhesen érte el végre a házat, időközben gondolkozva azon, hogy mennyi veszélynek van kitéve az ember, ha egy forgalmas uton hisz.

Azalatt a szegény megvert kereskedő is hazaért és mindjárt n kárhoz sietett bepanaszolni Abdalláht, a kit minden kihallgatás nélkül le is csuktak. — Mig az ügyet a tárgyalásra előkészítették, a szegény öregnek alkalmá volt azon keserű tapasztalaton gondolkozni, hogy a haragnak egy pillanatában három dolgot veszített el: a botját, a hust és a szabadságát.

Végre elérkezett az idő az ítélet kihirdetésére. A kadi lakása zsufolva volt különféle rangú és rendű közönséggel, de egy sem mutatott szánalmat az öreg Abdallah iránt; hisz ismerheti mindenki a közmondást: A szegény hazájában is idegen. Sidi Abdallah a legszegényebbek egyike volt és így sem barátja, sem védője nem találkozott. — Az ítélet előrelátható volt: husz vesszőcsapás a hátára, ugyanannyi a talpára.

— Mi a neved? — kérdezte a bíró szigorúan.

Azt kell hinni, hogy Sidi nagyon izgatótt volt, mert a kérdésre mélyen meghajolva, kezét mellére tette és alázatosan felelt:

— Allah egyedül az Isten és Mohamed az ő prófétája!

A szent szavak hallatára az összes jelenlevők és a kadi meghajoltak. — Ezután a kadi folytatá a kérdést:

— Hol lakol?

Az öreg ismétlé: — „Allah egyedül az Isten és Mohamed az ő prófétája.“ A jelen-

levők újból meghajoltak s azután következett ismét a kérdés: — Miért ütödted meg ezt az embert? Mit vétett neked a szerencsétlen? hisz csak az árát tudakolta a husnak. Mily gonosz lélek birt reá, ily csekélységért a Korán szent törvényeinek megsértésére? — Ismét a szent mondással felelt Abdallah: „Allah egyedül az Isten és Mohamed az ő prófétája!“

Már kezdett a kadi haragba jönni hogy más feleletet nem bir kivenni belőle; keményen rákiáltott: — Fogsz már végre felelni, miért ütödted meg ezt az embert? — Allah egyedül az Isten és Mohamed az ő prófétája! — volt ismét az ő gyngótt felelete.

A kadi most már nem volt volt képes tovább a haragját visszatartani: lehajolt, bockorát lehuzta a lábáról és dühösen az öreg arcába vágta. Abdallah nyugodtan fölvette a bíró bockorát, tisztelteljesen megcsókolta azt, és a következő szavakkal adta vissza:

— Kadi! te bölc ember vagy, igazságos és szent mindenek előtt. Te, a kit mindenki tisztelt és becsült bölcseségedért, arczomba dobta a bockorodat azért, mert előttem néhány szor egy szent mondat ismételtam: hát csudálkozhatol azon, ha én, egy szegény tudatlan, embertársamat megvertem azért, mert ő volt a harminczadik, a kitől mindig egy és ugyanazon kérdést hallottam? — A kadi szegénykezve ismerte el az öreg szavainak igazságát és Abdalláht azonnal szabadlábra helyezte.

— Kadi, te bírod becsülésemet! — közönte az öreg és eltávozott.

Néhai Tassmer Hugoné szül. sárosi Saarossy Paula asszonyt tegnap délután kísérték örök nyugalomra a debreczen helyi vasút igazgatósági épületéből. Nagyszámú intelligens közönség követte a gyászocsit, melyet a szebbnél szebb koszorúk, köztük a melyn sujtott férjje, a helyi vasút igazgatóság és személyzeté, a szó valódi értelmében elborítottak. — A gyászteremtést fényes segédlettel Szakós Rezső prepost plébános végezte. A temetés fényét emelte a 39 gy. ezred zenekarának közreműködése is. — A temetést a „Kegelet“ rendezte.

Az Eden színházban tegnap este is nagyszámú közönség nézte végig Annetelli ur ügyes mutatványait. Ma este tartja utolsó előadását. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

A félmilliósi ternő regénye. A félmilliósi lottó-ügyben Vozary vizsgálóbíró újabban kihallgatta Farkas Menyhértet és Telkessynét. Farkas a kihallgatás során megmaradt ízen tett vallomásánál és a c s a l a s t t a g a d t a. Telkessyné is csak annyit vallott be, — a mennyit első kihallgatása alkalmával állított: — Szivességet vált teljesíteni Farkasnak, a mikor Margit leányát a huzáshoz engedte, különben nem hiszi és lehetetlennek tartja, hogy Farkas Menyhért csalást követett volna el. A két letartóztatott valószínűleg holnap szembesíteni fogják. A hétfői vallomás után azonban, Vozary viz gálóbíró indítványára a temesvári tör-

vényszék győztes gála

hétfőn abroszokos utókedő néhány feljötté nalgattak; d madara a vizsg kilenzz származ merésbe

dóstitás sága megészítj i r a t a ünnapér terhez pártolta kárnyú városba szeti p tétel v datott. gyűlési sere s fel évi 20,000

Hasonló ros két mely n ottani emelet sen s köző e felebbe kéntes hogy színét Ezeket delete

Balázs ban M halt. T folyto teken s ezén Hulló

gazda H. Bő szerez sület ban. I terjed

lapos nyüké pítási mintá lapból pot v ötöt ősz és első te elő me n részsz díj e ire m nem kalap

válasz ilésé Józse legfő képez tatni mükö ra m — A rende s z ü teny szám kivül szinü b i z gárd gárn Meny

gr. R á C s F i s és R alap C z a tagso szöli betiz pere intéz lyi köny van zóns sége hog való ben tele szol tett

